

Zdrowie czy Choroba – Twój Wybór ale i Odpowiedzialność

ZDROWIE PUBLICZNE

**Najważniejsze zagadnienia dla
studiujących i zainteresowanych nauką o zdrowiu**

Andrzej Wojtczak

SPIS TREŚCI

Od Autora:

Wykład 1. Zdrowie i choroba w odbiorze indywidualnym i społecznym

Wykład 2. Wielowymiarowość zdrowia publicznego

Wykład 3. Zdrowie publiczne – millenium walki z chorobami

Wykład 4. Zdrowie publiczne w systemie opieki zdrowotnej .

Wykład 5. Etyczne aspekty działań zdrowia publicznego .

Wykład 6. Determinanty zdrowia i czynniki ryzyka zdrowotnego .

Wykład 7. Globalne czynniki ryzyka – palenie tytoniu i alkoholizm

Wykład 8. Zapobieganie chorobom i wczesne ich rozpoznawanie

Wykład 9. Rola i znaczenie promocji zdrowia w działaniach zdrowia publicznego .

Wykład 10. Zdrowie w polityce państwa – wyzwania i ograniczenia.

Wykład 11. Światowa Organizacja Zdrowia i jej polityka zdrowotna

Bibliografia

www.cedewu.pl

OD AUTORA

Zdrowie publiczne jest dziedziną, której początki sięgają co najmniej 200 lat wstecz i która przez długi czas koncentrowała się na walce z epidemiami chorób zakaźnych.

Jego głównym polem działań była walka z różnymi zagrożeniami zdrowia, poprawa warunków sanitarnych bytowania ludzi głównie w miastach, a także stanu odżywienia, w szczególności z reguły niedożywionych dzieci oraz kobiet. Poszerzenie zakresu zainteresowań i działań programowych oraz budowa nowoczesnych podstaw naukowych są efektem ostatnich kilku dekad.

Misją tej opartej na wielu dyscyplinach naukowych i wspartych udziałem specjalistów różnych profesji dziedziny, jest zapobieganie przedwczesnym zachorowaniom i zgonom oraz umacnianie zdrowia społeczności.

Ważnym celem jest promowanie sprzyjających zdrowiu zachowań ludzi określanych jako „styl życia” oraz przy współdziałaniu z władzami administracji rządowej i samorządów terytorialnych dążenie do poprawy środowiska ich życia i pracy.

Nie negując znaczenia wielkich dokonań biomedycznych nauki i interwencji medycznych w ratowaniu życia ludzi oraz przywracaniu wielu do zdrowia, istnieje konieczność zwrócenia uwagi na działania zapobiegające chorobom i umacniające zdrowie, co pozwala ludziom jak najdłużej cieszyć się aktywnym życiem.

Jest to domena zadań zdrowia publicznego, ukierunkowana na jak najdłuższe zachowanie zdrowia, aktywności fizycznej i zawodowej. Charakteryzują się one działaniami obejmującymi całe społeczeństwo, przy pełnym udziale władz państwowych i wielu sektorów gospodarczo-społecznych oraz samych ludzi.

A trzeba dodać, że w budowaniu zdrowia społeczeństw udział stylów życia i warunków społeczno-ekonomicznych stanowi 70% sukcesu, podczas gdy działaniom medycyny naprawczej przypisać możemy jedynie 10-15%, co nie umniejsza ich zasadniczego znaczenia w ratowaniu zagrożonego chorobą zdrowia i życia.

Problematyka zdrowia publicznego jest mi bliska od kilku dziesiątków lat. W skali międzynarodowej zajmowałem się nią jako wieloletni dyrektor w Europejskim Biurze Regionalnym Światowej Organizacji Zdrowia w Kopenhadze, a następnie w Biurze Genewskim, w którym powierzono mi zadanie organizacji i kierowania Centrum ŚOZ ds. Badań nad Zdrowiem w Kobe w Japonii.

W Polsce w rozwój zdrowia publicznego byłem zaangażowany jako Dziekan Studium Medycyny Społecznej i pierwszy Dyrektor Szkoły Zdrowia Publicznego Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

Ta wieloletnia praca w Światowej Organizacji Zdrowia, była najlepszą szkołą zdrowia publicznego spośród istniejących szkół.

Umożliwiła ona uczestnictwo w procesie tworzenia „nowego” zdrowia publicznego i udział w większości najważniejszych konferencji stanowiących inspiracje dla stale poszerzającego się zakresu zadań zdrowia publicznego i jego podstaw naukowych.

Jako członek Komitetu Wykonawczego Europejskiego Towarzystwa Szkół Zdrowia Publicznego (ASPHER), brałem też udział w opracowaniu pierwszego międzynarodowego programu kształcenia z zakresu zdrowia publicznego dla Regionu Europejskiego.

Zdobyta wiedza i doświadczenia skłoniły mnie do ujęcia ich w formie podręcznika z zakresu zdrowia publicznego.

Tak powstała publikacja *Zdrowie Publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI wieku* (Wyd. Lek. PZWL 2009), w której duży nacisk położony został na międzynarodowy wymiar działań zdrowia publicznego i zadań międzynarodowych organizacji, głównie systemu ONZ w zakresie spraw zdrowia.

Ostatnie 10 lat wykładów w Collegium Mazovia Innowacyjnej Szkole Wyższej w Siedlcach i w Szkole Zdrowia Publicznego CMKP skłoniło do dostosowania treści wykładów z zakresu zdrowia publicznego do wymagań programowych.

Dlatego w obecnej książce omawiam zagadnienia najważniejsze dla poznania podstaw zdrowia publicznego jako przedmiotu wykładanego na różnych wydziałach i kierunkach nauki o zdrowiu.

Poszczególne rozdziały podręcznika w formie wykładów odzwierciedlają w dużym stopniu moje widzenie poruszanych problemów wśród wielokrotnie zróżnicowanych, a nawet kontrowersyjnych poglądów przedstawianych przez autorów w bogatym piśmiennictwie dotyczącym różnych aspektów zdrowia publicznego. Intencją moją było przedstawienie mojego odbioru istoty działań zdrowia publicznego.

Do przyjęcia takiego podejścia skłonił mnie fakt obecności na krajowym rynku wielu znakomych opracowań znanych i cenionych specjalistów różnych dziedzin zdrowia publicznego, którzy przedstawiają różne jego aspekty w sposób pogłębiony.

Wystarczy wspomnieć publikacje profesorów: Włodarczyka – znawcy polityki zdrowotnej i międzynarodowych aspektów zdrowia, Leowskiego – znawcy organizacji systemów zdrowotnych i polityki zdrowotnej, Cianciary – eksperta spraw promocji zdrowia, a także Karskiego autora przeglądu międzynarodowego promocji zdrowia, Opolskiego – autora i redaktora publikacji dotyczącej i różnych problemów zdrowia publicznego, Zejdy oraz Bzdęgii i Grebskiej-Kuczorowskiej – z zakresu epidemiologii zdrowia publicznego, którzy w sposób pogłębiony omawiają różne aspekty zdrowia publicznego i poszerzają spojrzenie oraz głębokość ujęcia poruszonych przeze mnie zagadnień. ||

Oddając tę książkę w pierwszym rzędzie studiującym na wydziałach zdrowia publicznego i wydziałach nauki o zdrowiu, pielęgniarstwa i położnictwa oraz dla specjalizujących się i pracownikom zdrowia publicznego, a także wszystkim zainteresowanym umocnieniem swojego zdrowia mam nadzieję, że choć w części zaspokoi ich oczekiwania.

Prof. dr hab. n. med. Andrzej Wojtczak

Prof. dr. hab. n. med. Andrzej Wojtczak - *Profesor Zdrowia Publicznego, Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach i w Szkole Zdrowia Publicznego, Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie*

Przewodniczący Rady Sanitarno-Epidemiologicznej przy Głównym Inspektorze Sanitarnym i Członek Rady Naukowej Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny oraz Narodowego Instytutu Geriatrii, Reumatologii i Rehabilitacji w Warszawie.

W latach 1986-95 Kierownik Zakładu Zdrowia Międzynarodowego, a następnie Dziekan Wydziału Medycyny Społecznej i Dyrektor Szkoły Zdrowia Publicznego Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie .

W wieloletniej pracy w Światowej Organizacji Zdrowia był Dyrektorem ds. Kształcenia Kadr Medycznych I Nauki w Biurze Regionalnym w Kopenhadze, Dyrektorem Centrum Badań nad Zdrowiem ŚOZ w Kobe w Japonii oraz Profesorem Zdrowia Publicznego w Instytucie Polityki Społecznej Uniwersytetu Kwansai-Gakuin w Sanda, w Japonii.

Dyrektor Międzynarodowego Instytutu Kształcenia Medycznego w Nowym Jorku, Były Prezydent Europejskiego Towarzystwa Kształcenia Medycznego, a obecnie Przewodniczący Komitetu Nominacyjnego Towarzystwa. Autor ponad 600 publikacji z zakresu medycyny, zdrowia publicznego i kształcenia kadr medycznego w różnych językach, głównie w języku polskim i angielskim,

Redaktor Naczelny 3-tomowego Podręcznika Chorób Wewnętrznych, PZWL I wydanie I (1983) i wydanie II 1995 oraz autor podręcznika „Zdrowie Publiczne wyzwaniem systemów zdrowia w XXI wieku”- PZWL 2009.

Od Wydawcy :

Zdrowie publiczne jest dziedziną której nowoczesne podstawy naukowe i zakres działań są efektem ostatnich kilku dekad. Misją tej opartej na wiedzy wielu dyscyplin naukowych i wspartych udziałem specjalistów różnych profesji jest zapobieganie przedwczesnym zachorowaniom i zgonom i poprawa oraz umacnianie zdrowia społeczności. Zasadniczym celem jest spowodowanie zmiany niszczących zdrowie zachowań ludzi na zachowania zdrowiu sprzyjające i na poprawę środowiska ich życia i pracy

Podręcznik w 11 wykładach przedstawia zagadnienia pozwalające zrozumieć czym jest zdrowie publiczne i istotę jego działań. Podkreśla znaczenie zdrowia nie tylko jako wartości, ale i siły sprawczej spełnienia celów osobistych i budowania przyszłości. Przedstawia wielowymiarowość

działań zdrowia publicznego w umacnianiu zdrowia społeczności nieodzownego czynnika rozwoju kraju. Pokazuje jak kształtowała się walka z epidemiami chorób i jak dzięki rozwojowi społecznemu i nauki zmieniał się powoli zakres działań zdrowia publicznego. Wskazuje na rolę i sposób działania determinantów jako czynników budujących lub niszczących zdrowie ludzi zaznajamia ze sposobami zapobiegania zagrożeniom zdrowotnym i wczesnego wykrywania śmiertelnych zagrożeń co pozwala na dłuższe życie w dobrym zdrowiu. Omawia sposoby umacniania zdrowia poprzez kształtowanie stylów życia i uwarunkowań promocji zdrowia. Pozwala to jak najdłużej zachować satysfakcję z aktywnego życia, zdolność do pracy, sprawność i samodzielność. Wskazuje na rolę państwa i rządu w kreowaniu polityki zdrowotnej i zapewnienia współdziałania wszystkich instytucji państwowych oraz ludzi w walce o budowanie zdrowia społeczności warunku rozwoju kraju. Podręcznik kończy wykład wskazujący na rolę Światowej Organizacji Zdrowia jako wiernego mecenasa zdrowia publicznego i siły inspirującej i sprawczej międzynarodowej polityki mającej za cel ochronę i umacnianie zdrowia ludności globu.